

Forfl. t. L. om Handelsbøgers Jørelse.

ere gaaede over i den ungariske Handelslov af 1875 samt, en Del modificerede, i den schweiziske Obligationslov af 1881. Disse Lovbøger have ikke indladt sig paa at angive bestemte Bøger — bortset fra en Brevkopibog — som skulle føres af enhver Handlende, men have nøjedes med at udtrykke deres Regel i større Almindelighed derhen, at enhver Handlende skal føre Bøger, i hvilke man kan finde fuldstændig Oplysning om hans Handelsforretninger og Formuestilstand, saaledes at derimod Spørgsmaalet om, hvilke Bøger der i ethvert enkelt Tilfælde skal føres, kommer til væsentligt at afhænge af den paagældende Forretnings Bestaaffenhed, ligesom ogsaa i Overensstemmelse hermed Bestemmelserne om Maaden, hvorpaa Bøgerne skulle være førte, have maattet affattes i saadan Almindelighed, at de passe paa de Bøger, som i Kraft af den fortrævedte Regel i ethvert mødende Tilfælde kunne forlanges.

Af de to andre nordiske Landes Lovgivninger har den svenske Forordning af 4de Mai 1855 fulgt den franske Handelslovbog, hvis Regler den har stræbt at udvikle i yderligere Detail. Derimod har den norske Lov af 3die Juni 1874 nærmest oplyst den tyske Handelslovbogs System, som den dog noget har modificeret ved som en Minimalfordring til enhver Bogførelse at foreskrive visse enkelte Bøger, som ubetinget skulle forefindes i enhver Forretning.

Af de saaledes foreliggende to modsatte Systemer for Affattelsen af de nærmere Regler om Bogførelsespligten har Justitsministeriet ment at burde give det, som er fulgt i den franske Lovgivning og dennes Efterligninger, Fortrinet. Man skal vel ikke nægte, at den i den tyske Handelslov fulgte Vej frembyder det Fortrin, at en Regel, affattet som stet i den nævnte Lov, paa Grund af sin større Elasticitet bedre vil kunne komme til at passe til de individuelle Forhold i ethvert enkelt mødende Tilfælde end en Lovregel, som mere præciserer sine Fordringer, idet det selvfølgelig ikke vil kunne undgaas, at Regler, der ere saaledes præciserede som i den franske Lovbog, i et og andet Tilfælde ville kunne findes at paalægge en noget omstændeligere Bogførelse, end der efter den paagældende Forretnings individuelle Bestaaffenhed strengt taget vilde kræves til at fyldestgjøre det tilfattede Niemed. Naar man imidlertid ikke har turdet lade denne Betragtning være afgørende, har Grunden hertil først og fremmest været den, at man har fundet, at det vil have overveiende Betydelighed imod sig, naar man ved Lov vil paalægge en Pligt som den omhandlede, hvis

Ikke-Efterlevelse kan faa meget alvorlige Følger for de Paagældende, at blive staaende ved en saa vag og ubestemt Anvisning som den, den tyske og schweiziske Lov giver. De, hvem en saadan Pligt paalægges, synes at have et naturligt Krav paa saa bestemt, som det lader sig gjøre, at faa betegnet Omfanget af deres Pligt. Og paa den anden Side turde det formentlig ogsaa navnlig under vor nuværende Domstolsorganisation, frembyde ikke ringe Vanskelighed at paalægge Domstolene et slikt, til dels af teknisk Indsigt betinget Skjøn over, hvad der efter de konkrete Forhold kan anses for en passende Bogførelse, som det, den tyske Lov nødvendigvis forudsætter. For Domstolene selv kan det kun være ønskeligt, at de fritages for et saadant Skjøn. Og ogsaa af Hensyn til Lovens virksomme Haandhævelse turde saadant vistnok være hensigtsmæssigst, forsaavidt som en Usikkerhed om, hvor store Fordringer der tør stilles til en behørig Bogførelse, naturligt vil medføre en overveiende Varsomhed med at paalægge Ansvar. Ligesom en mindre streng Haandhævelse af Lovens Paabud lettelig vilde bringe den mindre Samvittighedsfulde til at løbe an paa eventuelt at se en Tvivl gjøre Udslaget til hans Fordel, saaledes kan det ogsaa bemærkes, at allerede selve Reglens Ubestemtighed let vilde kunne indeholde en Opfordring for saadanne Personer til ikke at stille for store Fordringer til sig selv. Men ved Siden af de her udviklede Hensyn har man ogsaa maattet finde en vægtig Grund til at lade Forslaget slutte sig til den franske Lovgivnings System deri, at dette er fulgt i den svenske Lov af 1855. Det maa formentlig paa dette som paa andre Omraader af Handelslovgivningen anses naturligt at søge tilveiebragt den størst mulige Overensstemmelse med de to andre nordiske Landes Lovgivninger eller, naar disse, saaledes som i nærværende Tilfælde, ere forskellige, med den af dem, som findes at frembyde den mest hensigtsvarende Ordning. Medens man nu ikke kan anse det Forsøg, der i den norske Lov af 1874 er gjort paa at gaa en Mellemvej mellem den tyske og den franske Lovgivnings Ordning, for vellykket, finder man derimod, at den svenske Lov af 1855 paa en heldig Maade har overført og udviklet det System, som man i Henhold til det foranstøede ogsaa af andre Grunde finder at maatte anbefale. Som det vil ses ved at sammenholde foranstøende Forslag med den nævnte svenske Lov, ere Bestemmelserne i Forslagets §§ 2 til 9 om de Bøger, som skulle føres, samt om deres Indretning, Jørelse og Opbevaring ogsaa affattede i væsentlig Overensstemmelse med denne Lov, idet Afvigelserne, der samtlige skyldes